ECLI:LV:AT:2024:1018.A43009319.7.S
Lieta Nr. A43009319, SKA-14/2024
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS
Rīgā 2024.gada 18.oktobrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Rudīte Vīduša, senatori Ermīns Darapoļskis un Līvija Slica

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „DEPO DIY" pieteikumu par Konkurences padomes 2019.gada 21.novembra lēmuma Nr. E02-23 (prot. Nr. 58 4.§) atcelšanu, sakarā ar Konkurences padomes kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 24.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Lietas apstākļi

[1] 2015.gada 23.aprīlī Konkurences padome ierosināja lietu par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu būvmateriālu izplatīšanas tirgū. Lietas izpētes gaitā padomes amatpersonas veica Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 2.punktā noteiktās procesuālās darbības, tostarp lietas dalībnieku pārstāvji un personas, kuru paskaidrojumiem varētu būt nozīme lietā, bija aicināti ierasties Konkurences padomē, lai sniegtu paskaidrojumus.

2017.gada 8.februārī paskaidrojumus sniedza pieteicējas SIA „DEPO DIY" pārstāvis /pers. A/. Pieteicējas pārstāvim tika lūgts skaidrot vairāku e-pastu saturu, tostarp 2007.gada 18.–21.maija četru e-pastu saraksti, no kuriem vienu sūtījis /pers. A/ (turpmāk – e-pasts Nr. 11A), un 2009.gada 9.–10.decembra e-pastu saraksti, no kuriem divus sūtījis /pers. A/ (turpmāk – e-pasts Nr. 48). Paskaidrojumi iestādē fiksēti sarunu protokolā.

2017.gada 31.augustā Konkurences padome pieņēma lēmumu, ar kuru konstatēja Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu pieteicējas, AS „Kesko Senukai Latvia" un SIA „Tirdzniecības nams „Kurši"" darbībās un uzlika naudas sodu; pieteicējai tika uzlikts naudas sods 3 718 323 *euro*.

Pieteicēja vērsās administratīvajā tiesā ar pieteikumu par Konkurences padomes lēmuma atcelšanu. Pamatojoties uz šo pieteikumu, tika ierosināta lieta Nr. A43009817 (turpmāk – pamatlieta), kuru izskatot, 2019.gada 23.februāra tiesas sēdē /pers. A/ tika nopratināts kā liecinieks. Tiesvedība pamatlietā noslēdzās 2024.gada 26.janvārī, kad stājās spēkā Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 3.aprīļa spriedums, ar kuru pieteicējas pieteikums noraidīts.

[2] Paralēli pamatlietai ar Konkurences padomes 2019.gada 21.novembra lēmumu Nr. E02-23 (prot. Nr. 58 4.§) (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicējas darbībās konstatēts arī Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums un uzlikts naudas sods 701 811 *euro*.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar to, ka pieteicējas pārstāvis /pers. A/ sākotnēji iestādē nav sniedzis pilnīgus paskaidrojumus. Proti, sarunas laikā iestādē pieteicējas pārstāvim tika uzrādīti vairāki e-pasti, kuru saņēmējs vai nosūtītājs ir bijis viņš pats, un lūgts sniegt skaidrojumu par to saturu. Pieteicējas pārstāvis nevarēja sniegt skaidrojumu par e-pastiem Nr. 11A un Nr. 48. Tomēr divus gadus vēlāk tiesas sēdē viņš sniedza detalizētus paskaidrojumus par šo e-pastu saturu. Lai arī pēc sarunu protokola sastādīšanas pieteicēja iesniedza iestādē labojumus un precizējumus par sniegtajiem paskaidrojumiem, tomēr tie nebija ar tādu saturu, kādu pieteicējas pārstāvis atklāja tiesas sēdē. Ievērojot minēto, pieteicēja neizpildīja Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 2.punktā noteikto lietas dalībnieka pienākumu – pēc padomes pieprasījuma nesniedza pilnīgus paskaidrojumus. Tāpēc pieteicējai saskaņā ar Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punktu piemērots naudas sods.

Pieteicēja vērsās administratīvajā tiesā ar pieteikumu un lūdza atcelt šo lēmumu.

Administratīvās apgabaltiesas spriedums

[3] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 24.novembra spriedumu pieteikums apmierināts. Tiesa secināja, ka lietā noskaidrotajos apstākļos pieteicējas darbībās nav saskatāms Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums. Lai arī pieteicējas pārstāvja sniegtie skaidrojumi tiesas sēdē ir bijuši plašāki, tomēr tas nepierāda, ka pieteicēja iestādē ir apzināti sniegusi nepilnīgu informāciju. Konkurences padome nav pierādījusi, ka pieteicēja objektīvi varēja, taču nesniedza padomes pieprasīto informāciju.

Konkurences padomes kasācijas sūdzība

[4] Konkurences padome iesniedza kasācijas sūdzību par apgabaltiesas spriedumu, norādot, ka tiesa ir nepareizi interpretējusi Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punktu, nepamatoti piemērojusi Konkurences likuma 9.panta sestās daļas 3.punktu, kā arī pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154. un 251.pantu. Iebildumi pamatoti ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[4.1] Tiesa ir nepamatoti piešķīrusi nozīmi tādiem apstākļiem, kas neizriet no Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta, proti, nodoma esībai.

[4.2] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka pārsūdzētajā lēmumā bija jākonstatē, vai pieteicējas sniegtā informācija iestādē bijusi nepatiesa. Pirmkārt, nepatiesas informācijas sniegšanu aizliedz Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 4.punkts, nevis piemērotā tiesību norma – 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkts. Otrkārt, lēmumā nemaz nav ietverti secinājumi par pieteicējas sniegtās informācijas patiesumu. Pārkāpums balstīts uz to, ka pieteicēja nav sniegusi informāciju, kuru tai bija pienākums sniegt administratīvajā procesā iestādē un ko tā varēja sniegt, jo nepastāvēja objektīvi iemesli informāciju nesniegt.

[4.3] Tiesas spriedums ir pretrunīgs. No vienas puses, tiesa atzinusi, ka pieteicēja nav sniegusi pilnīgu informāciju, jo procesā ārpus iestādes ir sniegusi plašāku skaidrojumu. No otras puses, tiesa ignorēja Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta sastāvu – informācijas nesniegšanu iestādē, vēlāk sniegto skaidrojumu atzīstot kā „plašāku" skaidrojumu.

[4.4] Respektējamas ir pieteicējas tiesības uz aizstāvību un tiesībām neliecināt pret sevi, taču konkrētā lieta un pārsūdzētais lēmums būtībā nav saistīts ar šo tiesību īstenošanu vai to iespējamo aizskārumu.

[4.5] Tiesai ir nepamatota nostāja, ka būtiska ir pierādījumu ietekme uz galīgā lēmuma saturu. No likuma viedokļa nav nozīmes, cik svarīgu vai nesvarīgu informāciju ir slēpis vai nav sniedzis tirgus dalībnieks, to var konstatēt tikai pati Konkurences padome pēc pieprasītās un saņemtās informācijas analīzes. Pamatkritērijs informācijas saņemšanai, tostarp ievērojot tirgus dalībnieka tiesības neliecināt pret sevi, ir apstākļi, vai konkrētajai informācijai varētu būt nozīme lietā.

[4.6] Nepamatots ir tiesas secinājums, ka Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpuma piemērošanai jākonstatē tirgus dalībnieka darbības, kas izpaudušās kā informācijas slēpšana lietas izpētes laikā iestādē. Pirmkārt, no tiesību normas gramatiskā iztulkojuma neizriet, ka Konkurences padome var konstatēt pārkāpumu un noteikt atbildību tad, ja informācijas nesniegšanas faktu ir izdevies konstatēt tikai procesā iestādē, t.i., pirms galīgā lēmuma pieņemšanas pamatlietā. Otrkārt, arī teleoloģiskās iztulkošanas ceļā nevar nonākt pie šāda secinājuma, jo tas faktiski nozīmētu, ka tirgus dalībnieks ir pasargāts no sankcijām par pretdarbību, ja vien izdodas novilcināt pretdarbības pierādīšanas faktu līdz galīgā lēmuma pieņemšanai izpētes lietā. Turklāt jāņem vērā, ka nesadarbošanās gadījumā Konkurences padomei var vispār neizdoties efektīvi piemērot Konkurences likuma normas un panākt tirgus dalībnieka sodīšanu par pārkāpumu.

[4.7] Tiesas spriedums ir pretrunīgs, jo daļai no pieprasītās informācijas tiesa ir piešķīrusi nozīmi, bet daļai ne. Tiesa atzinusi, ka, nopratinot pieteicējas pārstāvi tiesas sēdē, nozīme pamatlietā ir bijusi informācijai par e-pastā Nr. 11A minētās personas vārdā /Vārds/ identitāti, taču Konkurences padome par to nav uzdevusi precīzu jautājumu. Tomēr, ja jau šādai informācijai bija nozīme pamatlietā, tad arī šādas informācijas nesniegšana var ietekmēt iestādes veiktās lietas izpēti.

[4.8] Tiesa nav pievērsusi uzmanību, ka nav nozīmes uzdot precizējošus jautājumus par kādu faktu vai apstākli, ja reiz pārstāvis norāda, ka viņš neko neatceras. Jāņem vērā, ka pieteicēja jau laikus zināja Konkurences padomes izpētes lietas priekšmetu un būtību, kā arī /pers. A/ paskaidrojumu sniegšanas laikā nenorādīja, ka padomes uzdotie jautājumi viņam būtu neskaidri vai nebūtu attiecināmi uz lietas izpētes priekšmetu. Ja tiktu turpināta jautājumu uzdošana, neņemot vērā, ka tirgus dalībnieka pārstāvim ir acīmredzamas un skaidri paustas grūtības atcerēties konkrētā pierādījuma apstākļus, tas visdrīzāk novestu pie tā, ka lietas dalībnieks pārmestu Konkurences padomei mēģinājumu piespiest to atzīties pārkāpumā vai vismaz pārmestu centienos paaugstināt stresu un radīt emocionālu diskomfortu.

Nav pamata uzskatīt, ka Konkurences padome nav pietiekami precīzi uzdevusi jautājumus. Padomes amatpersonu jautājumi bija vērsti uz e-pasta satura noskaidrošanu. Ja pieteicējas pārstāvis norāda, ka šādu e-pastu neatceras, tad turpināt uzdot precizējošus jautājumus nav ne efektīvi, ne lietderīgi. N o /pers. A/ tiesas sēdē teiktā secināms, ka uzdoto jautājumu saturs nekavēja pieteicējas pārstāvim saprast, par ko aprunāties ar kolēģiem un atsvaidzināt atmiņu. Atteikšanās sniegt informāciju tās neatcerēšanās dēļ nav atzīstama par informācijas sniegšanu „šaurākā apjomā". Saskaņā ar tiesas sniegto pamatojumu informācijas sniedzējs praktiski varētu neierobežoti atsaukties uz neprecīzi vai nepietiekami skaidri formulētiem jautājumiem, ja tie ietver lūgumu sniegt skaidrojumu par kādu notikumu.

[4.9] Tas, ka iestāde ieguva informāciju tikai tiesvedības procesa laikā, nevis veicot pamatlietas izpēti iestādē, nonāk pretrunā ar Administratīvā procesa likuma 59.panta ceturto daļu, kas paredz tirgus dalībnieka pienākumu sekmēt procesa iestādē norisi, sniedzot nepieciešamo informāciju. Tiesai būtu jāatzīst arī iestādes tiesības un pilnvaras iegūt informāciju, kurai varētu būt nozīme lietā, kā to paredz Konkurences likuma 9.panta piektā daļa. Pretēja interpretācija apdraud procesa iestādē objektivitāti un efektivitāti.

[4.10] Tiesa piemērojusi Konkurences likuma 9.panta sestās daļas 3.punktu, ko nevajadzēja piemērot, jo kļūdaini uzskatījusi, ka pārsūdzētais lēmums ir pamatots ar šo tiesību normu. Tiesa ir sajaukusi divus atšķirīgus gadījumus: inspekcijas brīdi, kad ir pārsteiguma efekts un kad tiešām var uzreiz neatcerēties un tādēļ nesniegt pilnīgu informāciju, un lūgumu sniegt informāciju nepilnus divus gadus pēc sākotnējās inspekcijas dienas. Pieteicējas pārstāvis bija aicināts ierasties padomē un sniegt paskaidrojumus pamatlietā, pamatojoties uz Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 2.punktu, nevis saskaņā ar 9.panta piektās daļas 4. vai 5.punktu. Jautājumi pieteicējas pārstāvim nav bijuši ar pārsteiguma efektu. Tāpat jautājumi nav bijuši par apstākļiem, par kuriem pieteicēja nav bijusi informēta vai nevarētu sniegt informāciju, jo īpaši situācijā, kad paskaidrojumi tika sniegti divas dienas, iesniedzot vēlāk arī labojumus, kas pamatlietas materiāliem pievienots kā pieteicējas viedoklis.

[4.11] Tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 154. un 251.pantu, jo nav sniegusi novērtējumu iestādes argumentiem un pierādījumiem, kuriem ir būtiska nozīme lietas pareizā izspriešanā, kā arī kļūdaini piešķīrusi nozīmi tādiem apstākļiem, par kuriem lietā nav strīda un kuri pēc būtības neattiecas uz izskatāmo lietu. Proti, tiesa nav pievērsusi uzmanību faktam, ka pieteicējas pārstāvis pēc sākotnējo paskaidrojumu sniegšanas aktīvi veicis darbības, lai atcerētos apstākļus, kas saistīti ar iestādes uzdotajiem jautājumiem un uzrādītajiem e-pastiem. Tātad pieteicēja ir apzinājusies, ka Konkurences padome tiem ir piešķīrusi nozīmi un ka arī pieteicējai ir svarīgi atcerēties šo pagātnes notikumu saturu. Iestādes darbības nav bijušas tādas, kas kavētu īstenot pieteicējas tiesības uz aizstāvību. Strīds ir par nepilnīgas informācijas sniegšanu iestādē – kad pieprasītā informācija bija pieteicējas rīcībā –, nevis par to, ka pieteicēja vispār ir sniegusi informāciju jau tiesvedības gaitā. Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta kontekstā nav nozīmes apstāklim, ka pieteicēja izvēlējās nesniegto informāciju sniegt tikai tiesvedības laikā.

[4.12] Tiesa norādījusi, ka konstatētajos apstākļos pieteicējas sodīšana nesasniedz soda leģitīmo mērķi. Taču tiesa nav pamatojusi, kāds ir leģitīmais mērķis, kādi ir tā kritēriji un kāpēc sodīšana to nesasniedz. Padomes ieskatā sodīšanas mērķis ir novērst turpmākos gadījumus, kad pieteicēja vai citi tirgus dalībnieki neatklāj pilnīgu informāciju par lietā noskaidrojamiem apstākļiem, kuriem varētu būt nozīme lietā.

Pieteicējas paskaidrojumi un lūgums

[5] Pieteicēja rakstveida paskaidrojumos kasācijas sūdzību uzskata par nepamatotu.

Pieteicēja turklāt iesniegusi lūgumu uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumus prejudiciālā nolēmuma sniegšanai:

1. Vai, ievērojot Padomes 2002.gada 16.decembra regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82.pantā (turpmāk – regula Nr. 1/2003), 35.panta 1.punktā definēto dalībvalstu konkurences iestāžu pienākumu efektīvi piemērot regulas Nr. 1/2003 noteikumus kontekstā ar Eiropas Parlamenta un Padomes (ES) 2018.gada 11.decembra direktīvas 2019/1 par apstākļu nodrošināšanu nolūkā dot dalībvalstu konkurences iestādēm iespēju efektīvāk izpildīt konkurences noteikumus un par iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanu (turpmāk – ECN+ direktīva) 13.panta 2.punktā paredzētajām dalībvalsts konkurences iestāžu tiesībām uzlikt efektīvus, samērīgus un atturošus naudas sodus, ja tirgus dalībnieks ir sniedzis nepilnīgu informāciju, un regulas Nr. 1/2003 23.panta pirmās daļas noteikumus, vai jēdziens „nepilnīga informācija", kuru, konkurences iestādes ieskatā, sniedzis tirgus dalībnieks, kuram piemērots naudas sods, nepieprasa vērtēt, vai konkurences iestāde ir pietiekami precīzi un konkrēti formulējusi savu informācijas pieprasījumu, proti, uzņēmumam uzdodamos jautājumus un atbilstīgi izvēlējusies metodes un paņēmienus lietas izpētei nepieciešamās informācijas iegūšanai, tādējādi ļaujot tirgus dalībniekam saprast sava sadarbības pienākuma apjomu jeb konkurences iestādei

sniedzamās informācijas apjomu?

2. Vai, ievērojot regulas Nr. 1/2003 35.panta 1.punktā definēto dalībvalstu konkurences iestāžu pienākumu efektīvi piemērot regulas Nr. 1/2003 noteikumus kontekstā ar ECN+ direktīvas 13.panta 2.punktā paredzētajām dalībvalsts konkurences iestāžu tiesībām uzlikt efektīvus, samērīgus un atturošus naudas sodus, ja tirgus dalībnieks ir sniedzis nepilnīgu informāciju, un regulas Nr. 1/2003 23. panta pirmās daļas noteikumus, kontekstā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48.panta un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību konvencijas 6.panta 2. un 3.punkta regulējumu, konkurences iestādei ir pamats paļauties, ka tirgus dalībnieks patstāvīgi spēj identificēt visu informāciju, kas lietā var izrādīties būtiska, un tirgus dalībniekam ir pienākums šo informāciju, kas tostarp var ietvert tirgus dalībnieku apsūdzošu informāciju, *ex officio* darīt zināmu konkurences iestādei?

Motīvu daļa

Par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā

[6] Konkurences padome sūdzībā izteikusi lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 339.panta pirmajai daļai lietu kasācijas instancē parasti izskata rakstveida procesā. Tas nozīmē, ka procesa dalībniekam, lūdzot lietu izskatīt mutvārdu procesā, šāds lūgums jāmotivē. Padome lūgumu pamatojusi ar lietā izskatāmā jautājuma sarežģītību un tā ietekmi uz turpmāko iestādes izpētes pilnvaru efektivitāti un praksi Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta piemērošanā, kā arī tiesas sprieduma pretrunām ar pārsūdzētajā lēmumā norādīto Eiropas Komisijas un Eiropas Savienības Tiesas praksi.

Senāts nesaskata pamatu domāt, ka mutvārdu process būtu piemērotāks lietas izskatīšanai tikai tādēļ, ka lieta ir sarežģīta. Arī sarežģīti tiesību jautājumi – un tieši tiesību jautājumi ietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē – var tikt identificēti no rakstveida apsvērumiem, kā arī atbilde uz tiem tiek sniegta rakstiski (spriedumā). Konkurences padome ir pietiekami skaidri izklāstījusi savus apsvērumus rakstiski kasācijas sūdzībā.

Arī risināmo jautājumu nozīmīgums nav iemesls lietu izskatīt rakstveida procesā, Senāts nesaskata saikni starp lietas nozīmīgumu un noteikta veida procesa nozīmi lietas pareizā izskatīšanā.

Līdz ar to Senāts nesaskata nepieciešamību šo lietu izskatīt mutvārdu procesā, jo tajā risināmi vienīgi tiesību jautājumi, kas vairs neprasa papildu paskaidrojumu vai informācijas iegūšanu tiesas sēdē. Turklāt Senāts ir saņēmis no padomes rakstveida atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Tāpēc lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Par Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta interpretāciju

[7] Izvērtējot pārsūdzēto tiesas spriedumu kopsakarā ar kasācijas sūdzības argumentiem, secināms, ka lietā centrālais strīda jautājums ir par Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta interpretāciju. Minētā tiesību norma noteic, ka Konkurences padome ir tiesīga uzlikt naudas sodu par informācijas nesniegšanu lietas ietvaros noteiktajā termiņā un apjomā pēc padomes pieprasījuma vai normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos.

Kasācijas tiesvedībā Senātam jānoskaidro, vai apgabaltiesa ir pareizi piemērojusi šo tiesību normu, atzīstot, ka lietā noskaidrotajos apstākļos pieteicējas darbībās nav saskatāms pārkāpums.

[8] No pārsūdzētā tiesas sprieduma izriet, ka Konkurences padome Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu konstatēja, salīdzinot informāciju, kuru pieteicējas pārstāvis sākotnēji sniedza iestādē, ar to informāciju, ko viņš vēlāk sniedza tiesā pamatlietā. Secinot, ka sniegto ziņu apjomā pastāv atšķirības, Konkurences padome piemēroja pieteicējai naudas sodu.

Proti, lietā noskaidrots, ka 2017.gada 8.februārī pieteicējas pārstāvis /pers. A/ sniedza paskaidrojumus iestādē par e-pastu Nr. 11A, paskaidrojot, ka tas ir 2007.gada e-pasts, tāpēc tā saturu neatceras un nevar to izskaidrot, kā arī nevēlas izteikt pieņēmumus. Vēlāk – 2017.gada 17.decembrī –, iesniedzot iestādē labojumus un papildinājumus pie sarunu protokola, /pers. A/ precizēja, ka konkrēto e-pastu neatceras, jo dienā saņem 200–300 e-pastus; nevēlas skaidrot šā e-pasta saturu ar pieņēmumiem. Savukārt 2019.gada 23.aprīlī, nopratināts tiesas sēdē kā liecinieks, /pers. A/ atbildēja uz pieteicējas pārstāves (advokātes) uzdotajiem jautājumiem un sniedza plašākas ziņas. Tas ir, saistībā ar e-pastu Nr. 11A viņš norādīja, ka 2007.gada maijā pieteicēja neiepirka reģipsi no SIA „NORGIPS", jo tas tika iepirkts no vairumtirgotāja, un ka e-pastā minētā persona vārdā /Vārds/ ir viņa tiešais vadītājs un loģistikas direktors /pers. B/ (*pārsūdzētā tiesas sprieduma 9.punkts*).

Savukārt saistībā ar e-pastu Nr. 48 /pers. A/ paskaidrojumu sniegšanas laikā iestādē norādīja, ka nevar komentēt citas personas sūtīta e-pasta saturu, bet, ņemot vērā viņa atbildes e-pasta sarakstē, secināja, ka viņš nav sapratis atsūtītā e-pasta saturu; neatcerējās, par ko ir e-pastā minētā vienošanās vai nevienošanās; pieļāva, ka atsūtītajā e-pastā vārds „pārrunāt" ir domāts, ka jāmaina nostāja. Vēlāk – 2017.gada 17.decembrī –, iesniedzot iestādē labojumus un papildinājumus pie sarunu protokola, /pers. A/ precizēja, ka viņš, visticamāk, nav sapratis, kāpēc ir prasība „pieturēties" pie cenām, kas nav zemākas par iepirkuma cenām; viņš gribējis to pārrunāt, bet neatcerējās, par ko tieši ir notikušas pārrunas un par ko vienojās vai nevienojās. Visbeidzot, 2019.gada 23.aprīlī /pers. A/, nopratināts tiesas sēdē kā liecinieks, atbildēja uz pieteicējas pārstāves (advokātes) uzdotajiem jautājumiem un sniedza plašākas ziņas. Proti, viņš norādīja, ka vienošanās par cenām nebija, bet vēlmi par cenu lielumu acīmredzot e-pasta nosūtītājs /pers. C/ bija izteicis; skaidroja, ka no cenu saskaņošanas vienmēr ir atteicies, bet, iespējams, ne uz katru e-pastu ir izteicis kategoriskas iebildes (*pārsūdzētā tiesas sprieduma 10.punkts*).

[9] Senāts konstatē, ka apgabaltiesa ir izvērtējusi atšķirības sniegto ziņu apjomā un ievērojusi, ka /pers. A/ tiesas sēdē ir atbildējis uz viņam uzdotiem konkrētiem jautājumiem, piemēram, no kā pieteicēja iepirka reģipsi 2007.gadā. Savukārt Konkurences padome pārsūdzētajā lēmumā šo viņa atbildi ir norādījusi kā atšķirību sniegto ziņu apjomā saistībā ar e-pastu Nr. 11A. Tomēr tiesa, vērtējot, vai šāda fakta nenorādīšana sniegtajos paskaidrojumos var būt pamats pārkāpuma konstatēšanai, nesaskatīja pamatojumu, kāpēc bez konkrēta jautājuma uzdošanas /pers. A/ paskaidrojumu par e-pastu Nr. 11A sniegšanas laikā iestādē šis fakts vispār būtu bijis jānorāda. Proti, ja advokāte nebūtu uzdevusi konkrētu jautājumu tiesas sēdē, iespējams, /pers. A/ šādu faktu vispār nebūtu minējis. Rezultātā tiesa atzina, ka saistībā ar šo e-pastu vienīgā būtiskā atšķirība sniegto ziņu apjomā ir ziņas, ka e-pastā minētā persona vārdā /Vārds/ ir /pers. B/. Tomēr, kā noskaidroja apgabaltiesa, arī šādu jautājumu – kas ir šī persona – iestāde paskaidrojumu sniegšanas laikā pieteicējas pārstāvim neuzdeva. Tāpat tiesa atzina, ka pamatlietā noskaidrotie papildu apstākļi, nopratinot tiesas sēdē /pers. A/, kopumā ir attiecināmi uz pieteicējas parasto nostāju cenu politikā, nevis tieši saistībā ar konkrētajiem e-pastiem Nr. 11A un Nr. 48, tāpēc nav arī pamata uzskatīt, ka šī informācija bija jāizklāsta tieši tad, kad pieteicējas pārstāvim šie e-pasti tika uzrādīti iestādē.

[10] Izvērtējot pārsūdzēto tiesas spriedumu, Senāts piekrīt apgabaltiesas pieejai, ka lietā ir vērtējams noskaidroto apstākļu kopums: fakts, ka paskaidrojumu sniegšanas laikā pieteicējas pārstāvim tika uzrādīts liels skaits e-pastu par ilgu periodu; e-pasts Nr. 11A bija sūtīts pirms 10 gadiem; pieteicējas pārstāvja darba pienākumi ietvēra e-pastu saraksti, tāpēc saņemtais e-pastu apjoms varēja būt objektīvs pamats neatcerēties detaļas par konkrēta e-pasta saturu, jo īpaši apstākļos, kad iestāde pieteicējas pārstāvim nemaz neuzdeva konkretizējošus jautājumus. Proti, tiesa konstatēja, ka

pieteicējas pārstāvim pēc tam, kad viņš iestādē paskaidroja, ka konkrētos e-pastus neatceras un nevēlas tos interpretēt patvaļīgi, vairs netika uzdoti precizējoši jautājumi. Turpretī tiesas sēdē /pers. A/ kā lieciniekam tika uzdoti konkrēti jautājumi, uz kuriem atbildot, viņš sniedza plašāku informāciju. Tālab Senāts pievienojas apgabaltiesas vērtējumam, ka, prasot personai sniegt visu informāciju, ko tā uzskata par būtisku, persona ne vienmēr var zināt, kādu tieši informāciju iestāde vēlas iegūt. Tas jo īpaši ir atkarīgs no tā, kāda precizējoša informācija paskaidrojumu vai liecību sniegšanas laikā no personas tiek prasīta. Paskaidrojumu iegūšana prasa iestādei arī zināmas prasmes iztaujāšanā, un šajā gadījumā apgabaltiesa nonākusi pie secinājuma, ka arī iestādes atturēšanās turpināt jebkādu precizējošu jautājumu uzdošanu varēja būt iemesls precīzāku paskaidrojumu neiegūšanai. Senātam nav pamata nepiekrist šādam apstākļu novērtējumam, jo fiziskās personas vispārīga piesardzība, skaidrojot divas konkrētas sarakstes liela informācijas apjoma vidū, turklāt pēc daudziem gadiem, varētu būt saprotama.

[11] Turklāt – lai arī laikā, kad apgabaltiesa taisīja pārsūdzēto spriedumu izskatāmajā lietā, spriedums pamatlietā, kaut arī pieņemts, vēl nebija stājies spēkā, – Senāts nevar ignorēt faktu, ka tiesa pamatlietā pieteicējas pārstāvja sniegtajām liecībām, kuras bija pieteicējai labvēlīgs skaidrojums par e-pastiem, nemaz nepiešķīra ticamību, un padomes konstatēto pārkāpumu atzina par pierādītu – to, ka pastāvēja aizliegta vertikālā vienošanās par tālākpārdošanas cenām (*Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 3.aprīļa sprieduma lietā Nr. A43009817, ECLI:LV:ADAT:2020:0403.A43009817.5.S, 17, 20., un 32.punkts*). Tāpat no tiesas sprieduma pamatlietā, izriet, ka persona vārdā /Vārds/ nav bijis pieteicējas darbinieks /pers. B/, kā to tiesas sēdē liecināja /pers. A/, bet gan AS „Kesko Senukai Latvia" darbinieks /pers. D/. Tam, ka strīdus e-pasta sarakstē minētā persona vārdā /Vārds/ ir /pers. D/, pamatlietā piekritusi arī pati padome (*Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 3.aprīļa sprieduma lietā Nr. A43009817, ECLI:LV:ADAT:2020:0403.A43009817.5.S, 16.punkts*).

Tādējādi, kā tas izriet no tiesas sprieduma pamatlietā, pieteicējas pārstāvis tiesā bija sniedzis maldinošu liecību. Līdz ar to, ievērojot minēto, Senāts uzskata, ka šādas maldinošas informācijas nesniegšana sākotnēji iestādē nemaz nevar būt pamats pārkāpuma konstatēšanai un soda uzlikšanai. Piemērojot strīdus tiesību normu, pārkāpuma sastāvu nevar pierādīt vien ar to, ka tehniski tiek salīdzināta informācija, un, konstatējot, ka tā atšķiras, piemērot sodu. Konkrētajā gadījumā tas faktiski ir novedis pie tā, ka pieteicējai sods par informācijas nesniegšanu noteiktajā apjomā būtībā ir uzlikts par to, ka pieteicējas pārstāvis iestādē nav sniedzis tādu informāciju, kas ir bijusi maldinoša.

[12] Senāts uzskata, ka atbilstoši strīdus tiesību normai sodu varētu piemērot, ja padome ar citiem līdzekļiem būtu konstatējusi, ka objektīvi pastāvēja informācija, kuru pieteicējai būtu vajadzējis sniegt, bet kura netika sniegta. Tātad nozīme ir tam, vai padomei ir bijis objektīvs pamats uzskatīt, ka tirgus dalībnieka rīcībā ir bijusi padomei nepieciešamā objektīvi pastāvošā informācija. Šajā ziņā apgabaltiesa tomēr secinājusi, ka padome nav pierādījusi, ka tirgus dalībnieks objektīvi varēja, taču nesniedza padomes pieprasīto informāciju, respektīvi, padome nav pierādījusi, kāda tad bija nesniegtā, bet pieteicējas rīcībā esošā objektīvi pastāvošā informācija. Arī Senāts no lietā konstatētajiem apstākļiem nesaskata, ka šāda objektīvi pastāvoša informācija būtu bijusi. Tātad informācija, ko padome ir uzskatījusi par tai nesniegtu, pēc jēgas ir bijuši tikai pieteicējas pārstāvja izdomājumi. Senāts vērš uzmanību, ka nepatiesas liecības sniegšana nevar būt atskaites punkts, lai pierādītu, ka bija tāda informācija, kuru pēc padomes pieprasījuma vajadzēja sniegt iestādē. Līdz ar to konkrētajā gadījumā sods, kas pieteicējai piemērots par Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu, – ja to atstātu spēkā – būtu pēc būtības pieteicējas sodīšana par maldinošu ziņu sniegšanu tiesai, nevis par informācijas nesniegšanu iestādē.

Ievērojot minēto, Senāts piekrīt apgabaltiesas secinājumam, ka konkrētajā gadījumā nav pamata pieteicējas pārstāvja iestādē sniegtos paskaidrojumus interpretēt kā informācijas nesniegšanu Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē.

[13] Apkopojot iepriekš teikto, Senāts atzīst par pareizu apgabaltiesas secinājumu, ka pieteicējas darbībās nav saskatāms Konkurences likuma 9.^{4}panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums. Tālab apgabaltiesas sprieduma rezultāts, ar kuru atcelts pārsūdzētais lēmums, pēc būtības ir pareizs, un procesuālās ekonomijas nolūkos Senātam nav pamata izvērtēt kasācijas sūdzības apsvērumus, kas nevar mainīt lietas iznākumu. Tas savukārt nozīmē, ka nav pamata kasācijas sūdzības apmierināšanai un apgabaltiesas sprieduma atcelšanai. Nav arī pamata vērsties ar jautājumiem Eiropas Savienības Tiesā, kā to lūgusi pieteicēja: pieteicēja ar šiem jautājumiem vēlas pamatot savu pozīciju, bet, tā kā apgabaltiesas spriedums tiek atstāts negrozīts, tam nav nozīmes.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta pirmās daļas 1.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 24.novembra spriedumu, bet Konkurences padomes kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

R. Vīduša E. Darapoļskis L. Slica